

Váš dopis zn./ze dne:
62373/2019-MZE-15111
Č. j.:
MHMP 608204/2020
Sp. zn.:
S-MHMP 2434164/2019

Vyřizuje/tel.:
Mgr. Vendula Bušková
236 003 302
Počet listů/příloh: 3/0
Datum:
7. 5. 2020

Vyjádření k žádosti o změnu nebo potvrzení závazného stanoviska odboru ochrany životního prostředí Úřadu městské části Praha 5

Dne 2. 12. 2019 obdržel Odbor ochrany prostředí Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen „OCP MHMP“) žádost Ministerstva zemědělství, odboru státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí (dále jen „MZe“) o změnu nebo potvrzení závazného stanoviska odboru ochrany životního prostředí Úřadu městské části Praha 5 (dále jen „OŽP ÚMČ Praha 5“), č. j. MC05/110649/2018/OŽP/Křeh ze dne 8. 10. 2018, ve věci kácení dřevin v souvislosti se záměrem „**Plavební komora Praha – Staré město**“.

Uvedené závazné stanovisko bylo podkladem pro rozhodnutí vodoprávního úřadu o společném povolení stavby vodního díla „Plavební komora Praha – Staré město“ ze dne 6. 8. 2019 č. j. MHMP 966664/2019. Proti tomuto rozhodnutí podali účastníci řízení odvolání, ve kterých požadují přezkoumání uvedeného závazného stanoviska OŽP ÚMČ Praha 5 nadřízeným orgánem.

Závazné stanovisko podle § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen „správní řád“), je úkonem učiněným správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení (ve smyslu § 67 odst. 1 správního řádu) a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu. Závazná stanoviska se vydávají v režimu části čtvrté správního řádu.

MZe postupovalo dle ust. § 149 odst. 5 správního řádu, kdy odvolání v řízení dle stavebního zákona směřuje proti obsahu závazného stanoviska, proto si vyžádalo (jako odvolací správní orgán) potvrzení nebo změnu závazného stanoviska od správního orgánu nadřízeného správnímu orgánu příslušnému k vydání závazného stanoviska, tj. od OCP MHMP.

Na posuzovaný případ se však vztahuje ustanovení § 4 odst. 9 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Toto ustanovení je ustanovením speciálním k obecné úpravě ve správním řádu. Jde o specifickou úpravu přezkumu závazných stanovisek vydávaných pro účely řízení podle stavebního zákona. Podle ust. § 4 odst. 9 stavebního zákona je možné nezákonné závazné stanovisko dotčeného orgánu, vydané pro účely řízení podle tohoto zákona, zrušit nebo změnit správním orgánem nadřízeným dotčenému orgánu pouze v rámci odvolacího řízení proti rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno, postupem podle § 149 odst. 4 správního řádu (dle aktuálního znění se jedná o § 149 odst. 5). Na postup nadřízeného správního orgánu se přiměřeně použijí ustanovení o přezkumném řízení podle § 94 a násl. správního řádu, včetně lhůt podle § 96, s tím, že lhůta jednoho roku se počítá ode dne vydání závazného stanoviska dotčeného orgánu.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že vzhledem k tomu, že již uplynula lhůta pro přezkoumání závazného stanoviska OŽP ÚMČ Praha 5 (vydáno dne 8. 10. 2018), které bylo vydáno jako podklad pro účely řízení dle stavebního zákona, není možné ho zrušit nebo změnit dle ust. § 149 odst. 5 správního řádu.

Přestože nelze závazné stanovisko změnit či zrušit, uvádí OCP MHMP v souladu se zásadou součinnosti mezi správními orgány k jeho obsahu následující.

Napadené stanovisko bylo vydáno na základě ust. § 8 odst. 6 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, podle kterého je ke kácení dřevin pro účely stavebního záměru povoleného v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí nezbytné závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Toto závazné stanovisko vydává orgán ochrany přírody příslušný k povolení kácení dřevin. Povolení kácení dřevin, včetně uložení přiměřené náhradní výsadby, je-li v závazném stanovisku orgánu ochrany přírody stanovena, vydává stavební úřad a je součástí výrokové části rozhodnutí v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí.

Závazné stanovisko se týká kácení těchto dřevin rostoucích na pozemku parc. č. 5072/1, k. ú. Smíchov:

- 1 ks bříza bílá (*Betula pendula*) o obvodu kmene (ve výčetní výšce 130 cm nad zemí) 106 cm,
- 3 ks lípa srdčitá (*Tilia cordata*) o obvodech kmene (ve výčetní výšce 130 cm nad zemí) 240 cm, 126 cm a 186 cm

Dále byly v závazném stanovisku OŽP ÚMČ Praha 5 stanoveny podmínky kácení – kácení je možné až po vzniku práva provést uvedený stavební záměr podle stavebního zákona; kácení je možné pouze v období od 1. 10. do 31. 3. 2023. Byla stanovena náhradní výsadba v celkovém počtu 25 ks lip malolistých na pozemcích parc. č. 5062/3, 90, 31, 57/2, všechny v k. ú. Smíchov, a povinnost zajistit následnou péči o vysazenou náhradní výsadbu po dobu 5 let ode dne provedení náhradní výsadby.

Proti rozhodnutí speciálního stavebního úřadu ve společném řízení podalo odvolání celkem 5 účastníků řízení, z toho ve dvou případech směřovalo odvolání též proti závaznému stanovisku OŽP ÚMČ Praha 5. Účastníci Spolek Zdravý rozum a městská část Praha 5 podali textově shodné odvolání, ve kterém konkrétně uvádí, že povolení ke kácení stromů bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Dřeviny povolované ke kácení rostou na Dětském ostrově a v Územně analytických podkladech je uvedeno, že „Výstavba plavební komory Praha – Staré Město (Z-DV-8) je sice formálně střetem s ÚSES, pokud však nedojde k významným zásahům do břehových porostů na Dětském ostrově, nepůjde o střet reálný.“ Odvolatelé dále uvádí, že v závazném stanovisku není žádná zmínka o této podmínce plynoucí z územně analytických podkladů, takže není zřejmé, zda toto kácení vyhovuje výše uvedené podmínce.

OCP MHMP si vyžádal od OŽP ÚMČ Praha 5 spis ve věci vydání závazného stanoviska ke kácení dřevin. Ze spisu vyplývá, že žadatel (Povodí Vltavy, státní podnik) požádal o vydání závazného stanoviska dne 5. 9. 2018.

Při vydání napadeného závazného stanoviska bylo postupováno dle ust. § 8 zákona o ochraně přírody a krajiny a žádost byla posouzena dle vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, v platném znění (dále jen „vyhláška o ochraně dřevin“).

Podle vyhlášky o ochraně dřevin má žádost o závazné stanovisko obsahovat vedle obecných náležitostí podání podle správního řádu též

- a) označení katastrálního území a parcely, na které se dřeviny nachází, stručný popis umístění dřevin a situační zákres,
- b) doložení vlastnického práva či nájemního nebo užívatelského vztahu žadatele k příslušným pozemkům, nelze-li je ověřit v katastru nemovitostí, včetně písemného souhlasu vlastníka pozemku s kácením, není-li žadatelem vlastník pozemku; to neplatí pro žádost o povolení kácení dřevin nebo o závazné stanovisko ke kácení dřevin v souvislosti se záměrem, pro který je zvláštním právním předpisem stanoven účel vyvlastnění,
- c) specifikaci dřevin, které mají být káceny, zejména druhy, popřípadě rody dřevin, jejich počet a obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí; pro kácení zapojených porostů dřevin lze namísto počtu kácených dřevin uvést výměru kácené plochy s uvedením druhového, popřípadě rodového zastoupení dřevin a
- d) zdůvodnění žádosti.

Žadatel je vlastníkem pozemku, na kterém dřeviny rostou, tedy nebylo třeba dokládat souhlas vlastníka s kácením. Jako specifikace dřevin, jejich umístění a zdůvodnění žádosti sloužily tyto dokumenty: C.5.1 Situační výkres kácení zeleně, E.6 Dendrologie (zpracoval V. Škopek, září-říjen 2017). Spis dále obsahuje zápis z ohledání na místě ze dne 25. 9. 2018, ve kterém jsou stručně popsány dřeviny, a to v souladu s dendrologickým posouzením V. Škopka.

OŽP ÚMČ Praha 5 v závazném stanovisku popsal všechny 4 dřeviny, jejichž kácení je požadováno, kdy uvádí, že dřeviny č. 9 a 10 jsou v místě plánovaného schodiště v ohradní zdi a dřevina č. 14 roste v místě plánované strojovny uzávěru plavební komory. Shrnuje, že stromy jsou jednoznačně v kolizi s plánovanou stavbou.

K tomu OCP MHMP uvádí, že z předložených podkladů neshledal, že by bříza pod označením č. 1 byla v kolizi s plánovaným záměrem, a dále u lip č. 9 a 10 z výkresu též nevyplývá, že by byly v přímé kolizi s umístěním plavební komory. Stanovisko u nich uvádí, že jsou v místě plánovaného schodiště v ohradní zdi. Ze situace však vyplývá, že jsou v blízkosti zdi. Tento rozpor by měl být odstraněn. Lípa č. 10 roste dle situace cca 80 cm od ohradní zdi schodiště. Vzhledem k blízkosti stavby dojde k likvidaci kořenů cca 80 cm od kmene, což by mělo fatální dopad na stabilitu (nemluvě o odebrání podstatné části vyživovacích orgánů). U lípy č. 9 je vzdálenost od ohradní zdi cca 90 cm, ohradní zeď má v blízkosti kmene lípy končit, v tomto případě tedy nemusí být situace úplně stejná, ale zřejmě i zde by došlo k tak zásadnímu zásahu do kořenů, že by to mělo dopad na stabilitu stromu. Svoji úvahu měl OŽP ÚMČ Praha 5 v daném směru rozhodně v odůvodnění závazného stanoviska rozvést. Pouze lípa označená č. 14 je dle situačního výkresu umístěna v přímé kolizi se strojovnou.

Dále OŽP ÚMČ Praha 5 v závazném stanovisku popisuje, co je úkolem orgánu ochrany přírody, totiž střežit veřejný zájem na ochraně životního prostředí a vyvažovat jiné protichůdné zájmy, objektivně posoudit a náležitě odůvodnit, zda zájem na pokácení dřevin převyšuje konkurující veřejný zájem na jejich zachování, anebo zda tomu tak není. Správní orgán má vážit estetický a funkční význam dřevin na straně jedné a závažnost důvodů pro jejich pokácení na straně druhé. V závazném stanovisku je teoreticky popsáno, jaký mohou mít obecně dřeviny funkční význam a čím je dán estetický význam dřevin. Co se týče závažnosti důvodu kácení, je ve stanovisku uvedeno, že stavební záměr plavební komora Praha – Staré město je v souladu s územním plánem.

OŽP ÚMČ Praha 5 uvádí, že vzhledem k tomu, že záměr je v souladu s příslušnými právními předpisy, posoudil uvedený důvod kácení dřevin jako závažný. Dále uvádí, že v rámci právní úvahy správní orgán porovnal oba zájmy (veřejný zájem na zachování dřevin a zájem na jejich pokácení) a dospěl k závěru, že objektivně posoudil a zdůvodnil převažující zájem na pokácení dřevin. Toto posouzení a zdůvodnění však OCP MHMP ve stanovisku postrádá. Absence odůvodnění této úvahy činí závazné stanovisko nepřezkoumatelným, tedy nezákonným. Zájem na pokácení dřevin je ve stanovisku vyjádřen pouhým konstatováním, že je stavební záměr v souladu s příslušnými právními předpisy. Není nijak argumentováno, proč by měla být stavba vůbec uskutečněna, zda navržené provedení je jediné možné, a proto je pokácení dřevin nevyhnutelné. Tyto argumenty by primárně měl správnímu orgánu předložit ve své žádosti žadatel, jelikož dle ust. § 4 odst. 1 písm. d) vyhlášky o ochraně dřevin má být žádost odůvodněna. Není úkolem orgánu ochrany přírody aktivně hledat důvody pro pokácení dřevin, ale tento správní orgán má předložené důvody pro kácení objektivně posoudit a porovnat je s veřejným zájmem pro jejich zachování. Pro tuto úvahu je též nutné vyhodnotit funkční a estetický význam předmětných dřevin. Vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin v závazném stanovisku považuje OCP MHMP též za velmi obecné a nedbalé.

Jak OŽP ÚMČ Praha 5 správně uvádí, orgán ochrany přírody může uložit náhradní výsadbu ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin. Ačkoliv je stanoviskem ukládána náhradní výsadba, není nijak zmíněna ekologická újma. Navíc není nijak zdůvodněn rozsah náhradní výsadby, tj. její přiměřenost k případně vzniklé ekologické újmě. Je pouze uvedeno, že OŽP ÚMČ Praha 5 vycházel při jejím stanovení ze zdravotního stavu dřevin určených ke kácení. Zdravotní stav je přitom popsán poměrně nepříznivě, i když dle názoru OCP MHMP jde

v případě lip po stránce zdravotního stavu o průměrné dřeviny. Přiměřenost náhradní výsadby je tak též nepřezkoumatelná.

Náhradní výsadba byla uložena na pozemcích jiného vlastníka než žadatele – na pozemcích městské části Praha 5. Náhradní výsadbu lze uložit na pozemcích, které nejsou ve vlastnictví žadatele o kácení, jen s předchozím souhlasem jejich vlastníka. Takový souhlas ve spise není doložen. Je ovšem možné, že byl doložen v řízení u vodoprávního úřadu, jelikož v jeho rozhodnutí je městská část Praha 5 uvedena jako účastník řízení z titulu ukládané náhradní výsadby. Přesto by však OCP MHMP doporučoval orgánu ochrany přírody, aby byl tento souhlas z důvodu ochrany vlastnického práva tohoto vlastníka doložen již před vydáním závazného stanoviska.

OCP MHP tak shrnuje, že uvedené závazné stanovisko považuje za nezákonné, ale z důvodu uplynutí jednoleté lhůty jej nemůže zrušit ani změnit.

Ke konkrétní námitce odvolatelů ještě OCP MHMP uvádí:

Vyjádření se k zásahům do ÚSES je v kompetenci OCP MHMP (zbytková kompetence dle ust. § 65 zákona o ochraně přírody a krajiny). ÚSES je však primárně chráněn regulativy územně plánovací dokumentace, kterou je vymezen. Jako dotčený orgán se OCP MHMP ke stavebnímu záměru vyjadřoval souhrnným stanoviskem sp. zn. S-MHMP 1377555/2018 OCP, č. j. MHMP 1539379/2018 ze dne 3. 10. 2018, ve kterém je mimo jiné i vyjádření k vlivu záměru na ÚSES. Je v něm uvedeno: „Stavba se realizuje v rámci silně opevněné centrální části hl. m. Prahy. Tento zásah nemá vliv na funkčnost územního systému ekologické stability, na migraci vodních organismů a přenos energií, živin atd. v rámci vodního ekosystému a jeho přímého okolí (údolní niva, svahy a kaňony).“ Z tohoto znění vyplývá, že zásahy do břehových porostů nebyly hodnoceny jako významné.

Co se týče vlastního souhlasu s kácením dřevin jako součást ÚSES, toto mělo být zohledněno ve funkčním významu dřevin v závazném stanovisku OŽP ÚMČ Praha 5, zejména v souvislosti s tím, že žadatel neumožní náhradu za kácené dřeviny na předmětném pozemku. Lze pouze dodat, že část náhradní výsadby je ukládána na pozemek parc. č. 5062/3, k. ú. Smíchov, který tvoří rovněž součást nadregionálního biokoridoru N4/3. Orgán ochrany přírody při povolování kácení dřevin rostoucích mimo les nevychází z územně analytických podkladů, jejichž účel je definován stavebním zákonem. OŽP ÚMČ Praha 5 tedy nepochybil, jestliže se obsahu územně analytických podkladů v odůvodnění svého závazného stanoviska blíže nevěnoval.

v z. Mgr. David Čuřík

JUDr. Ivana Hrušová

vedoucí právního oddělení

Odbor ochrany prostředí

podepsáno elektronicky

Rozdělovník

- Ministerstvo zemědělství, DS: yphaax8 (k č. j. 62373/2019-MZE-15111, sp. 59VH20895/2019-15111)
- spis